

ROZHODNUTÍ

Okresní soud v Děčíně rozhodl o žádosti Jana Šinágla, bytem Bratří Nejedlých 335, Žebrák, PSČ 267 53, o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“),

takto:

Žádost Jana Šinágla došla Okresnímu soudu v Děčíně dne 11. 8. 2023 o poskytnutí informace, resp. o zaslání rozsudku Okresního soudu v Děčíně vyhlášeného dne 9. 8. 2023 ve věci Jany Vlčkové a Ing. Petra Vlčka vedené pod sp. zn. 0 P 55/2021, se zcela odmítá podle § 15 odst. 1 InfZ ve vztahu k § 8a odst. 1 InfZ, a to s ohledem na čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, § 81 odst. 2 a § 86 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, a čl. 4, 5 a 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679, ze dne 27. 4. 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Odůvodnění:

Žádostí doručenou Okresnímu soudu v Děčíně (dále též jen „povinný subjekt“ anebo „soud“) dne 11. 8. 2023, jako povinnému subjektu ve smyslu § 2 odst. 1 InfZ, se žadatel domáhal poskytnutí informací, a to konkrétně zaslání vyhotovení rozsudku Okresního soudu v Děčíně ze dne 9. 8. 2023 ve věci Jany Vlčkové a Ing. Petra Vlčka vedené pod sp. zn. 0 P 55/2021.

Povinný subjekt vyzval žadatele ke sdělení, zda tyto informace žádá v zastoupení účastníků řízení vedeného pod sp. zn. 0 P 55/2021, a pokud ano, k doložení této skutečnosti (předložení plné moci). Pro případ, že je nezastupuje, jej soud vyzval k upřesnění žádosti, tj. uvedení důležitých okolností, pro něž by poskytnutí požadovaných informací týkajících se třetí osoby (člověka), odpovídalo smyslu a účelu InfZ. Žadatel byl zároveň poučen, že v takovém případě lze očekávat odmítnutí žádosti o informace, neboť je-li žádost vztahována k jednoznačně identifikované osobě, možnost řádné (efektivní) anonymizace rozhodnutí je prakticky vyloučena. Tím, že žadatel žádal o zaslání rozsudku v konkrétní věci s tím, že dokonce jmenovitě identifikoval účastníky řízení, účel samotné anonymizace by byl obcházen, resp. zmařen. Přípis s výzvou byl žadateli doručen dne 15. 8. 2023; v určené lhůtě jednoho týdne (ostatně ani po jejím uplynutí) žadatel dle instrukcí ničeho nedoložil. Dne 15. 8. 2023 pouze zaslal sdělení, že podává ve vztahu k výzvě k předložení plné moci a upřesnění žádosti ze dne 14. 8. 2023 stížnost.

O žádosti povinný subjekt rozhodl (odmítl ji) dne 1. 9. 2023 pod sp. zn. 50 Si 169/2023, přičemž toto rozhodnutí žadatel napadl včasným odvoláním, o němž rozhodlo Ministerstvo spravedlnosti ČR (dále též jen „odvolací orgán“) dne 13. 9. 2023 tak, že rozhodnutí o odmítnutí informace zrušilo a věc (žádost o informace) vrátilo k novému projednání. Důvodem takového postupu byl formální nedostatek napadaného rozhodnutí, v jehož výrokové části absentovala hmotněprávní ustanovení, na jejichž základě byla žádost odmítnuta. Na jiný důvod nepřezkoumatelnosti napadaného rozhodnutí odvolací orgán nepoukázal.

Rozhodnutím ze dne 19. 9. 2023 povinný subjekt žádost o informace znovu odmítl, s odkazem (obsaženým i v jeho výrokové části) na § 15 odst. 1 a § 8a odst. 1 InfZ. V pořadí druhé rozhodnutí povinný subjekt odůvodnil následovně:

Právním předpisem, kterým je v České republice realizováno ústavním pořádkem garantované právo na svobodný přístup k informacím (viz čl. 17 LZPS), je InfZ, přičemž povinný subjekt musí při posuzování žádosti vždy posoudit, zda požadované informace neobsahují některé z chráněných údajů (informací), tj. zejména osobní údaje a informace o soukromí. Poskytne (sdělí) přitom jen informace, které chráněné údaje neobsahují. Soud se proto zabýval charakterem požadovaných informací, a to – mimo jiné – zda neobsahují osobní údaje ve smyslu zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, jakož i nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (dále též jen „nařízení č. 2016/679“), a dále tím, zda by takové informace, jakožto povinný subjekt a současně správce a zpracovatel osobních údajů, mohl poskytnout žadateli bez souhlasu subjektu osobních údajů, aby se přitom nedostal do rozporu s uvedenými právními předpisy.

Podle § 8a InfZ platí, že informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne pouze v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu.

Podle čl. 4 nařízení č. 2016/679 se osobními údaji rozumí veškeré informace o identifikované anebo identifikovatelné fyzické osobě (dále též jen „subjekt údajů“); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo anebo nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, např. jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychologické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby.

Podle čl. 5 nařízení č. 2016/679 musí být osobní údaje spravovány ve vztahu k subjektu údajů (mj.) korektně a zákonným a transparentním způsobem a shromažďovány mohou být pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely s tím, že nesmějí být dále zpracovány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný.

Podle čl. 6 nařízení č. 2016/679 jednou z podmínek pro zákonné zpracování osobních údajů je udělení souhlasu subjektu údajů se zpracováním svých osobních údajů pro jeden anebo více konkrétních účelů.

Povinný subjekt, ve shora naznačených intencích, posoudil žádost žadatele a dospěl k závěru, že jí nelze vyhovět, resp. že je namístě ji odmítnout podle § 15 odst. 1 InfZ.

Žadatel se domáhal poskytnutí (zaslání) rozsudku Okresního soudu v Děčíně vedeného pod sp. zn. 0 P 55/2021 s tím, že jmenovitě označil účastníky tohoto řízení. Soudní rozhodnutí zpravidla obsahují údaje (informace), které osoba, zvláště fyzická, vnímá jako osobní a citlivé, a které mají charakter osobních údajů ve smyslu příslušných ustanovení nařízení č. 2016/679, a zvláště to platí pro řízení opatrovnická a trestní. V daném případě by tudíž nebylo možné postupovat obvyklým způsobem při poskytování rozhodnutí soudu, tj. anonymizací (vyloučením) osobních údajů, jejichž prostřednictvím lze ztotožnit (identifikovat) subjekt, případně subjekty osobních údajů obsažených v soudním rozhodnutí. V případě, že by soud žádosti vyhověl a poskytl žadateli rozhodnutí, byť v anonymizované podobě, bylo by evidentní, jaké konkrétní osoby (člověka) se dotýkají, a formální anonymizace by pozbyla svého smyslu, resp. soukromí dotčených osob by nemohlo být účinně ochráněno. Jak soud sdělil žadateli již v přípisu (výzvě) ze dne 14. 8. 2023, je-li žádost o poskytnutí informace (zde rozhodnutí soudu) vztažena k jednoznačně ztotožněné osobě, je možnost řádné (účinné) anonymizace prakticky vyloučena. Institut svobodného přístupu k informacím není nástrojem k lustraci osob ani k uspokojování zvědavosti. Žadatel, ač ho o to soud požádal (a zmínil důvod takové žádosti), neuvedl žádné konkrétní okolnosti (odůvodnění podané žádosti), jejichž posouzením by soud mohl dospět k závěru, že zájem žadatele na sdělení požadovaných informací, převyšuje zájem účastníků řízení vedeného pod sp. zn. 0 P 55/2021 na ochraně osobních údajů (soukromí).

Povinný subjekt tedy uzavírá, že poskytnutím požadovaných informací by na jedné straně došlo k naplnění ústavně garantovaného práva na informace, avšak na straně druhé by současně došlo k nezákonnému zásahu povinného subjektu do (ústavně rovněž garantovaných) práv na ochranu osobnosti tobo, o němž se informace poskytuje. Povinný subjekt tedy – při absenci odůvodnění žádosti i absenci souhlasu subjektu osobních údajů – shledal, že zájem na ochraně osobních údajů a soukromí člověka v této věci převažuje nad právem na informace, a proto mu nezbylo než žádost odmítnout (§ 15 odst. 1 InfZ).

Rovněž proti druhému rozhodnutí podal žadatel včasné odvolání, v němž v podstatě jen obecně polemizoval s regulací práva na informace právním řádem České republiky (a rozhodovací praxí) a činí návrhy de lege ferenda.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Dipoltová.

Odvolací orgán – rozhodnutím ze dne 10. 10. 2023 – zrušil rovněž druhé rozhodnutí povinného subjektu, opět s poukazem na jeho nepřezkoumatelnost. Shledal totiž, že napadené rozhodnutí neobsahuje „úvahy na jednotlivých stupních testu proporcionality, ani z něj nelze dovodit, z jakých důvodů orgán prvního stupně dospěl k závěru, podle něhož je žadatelovu žádost třeba odmítnout“. Soud se dle názoru odvolacího orgánu omezil jen na odkaz na konkrétní hmotněprávní ustanovení a na obecná tvrzení, aniž by je uspokojivě vztáhnul na posuzovaný případ. Na jiném místě nicméně odvolací orgán, poněkud paradoxně, konstatuje, že úvahy a argumenty, jež orgán prvního stupně formuloval ve svém rozhodnutí, jsou zcela správné, a požadované informace skutečně neměly být poskytnuty. V závěru odvolací orgán uvedl, že orgán prvního stupně, pokud znovu dovodí, že je třeba odmítnout poskytnutí informací, ve výroku označí hmotněprávní ustanovení, podle kterého rozhodoval, a v odůvodnění rozhodnutí ve věci uvede, z jakých konkrétních skutkových a právních okolností vycházel a jakými úvahami se při rozhodování řídil.

Soud, jako orgán prvního stupně, tudíž opětovně rozhodl o odmítnutí poskytnutí požadovaných informací. Přitom odkazuje na odůvodnění svého předchozího rozhodnutí (ze dne 19. 9. 2023), jak je shora uvedeno, a toto odůvodnění doplňuje (upřesňuje) následovně:

Jak je patrné ze spisové značky věci (0 P 55/2021), ve které byl vyhlášen žadatelem požadovaný rozsudek ze dne 9. 8. 2023, jedná se o tzv. opatrovnickou věc, tj. věc primárně vyplývající z práva rodinného, a to konkrétně – což by soud zmiňovat již spíše neměl – věc týkající se péče o nezletilé děti. Rozsudek tedy obsahuje množství osobních údajů o soukromém a rodinném životě účastníků řízení, z nichž jsou žadateli známi nejméně Jana Vlčková a Ing. Petr Vlček, které výslovně jmenoval v žádosti, a zřejmě mu je známa i totožnost ostatních (nezletilých) účastníků. Soukromý a rodinný život člověka jsou významné hodnoty chráněné ústavním pořádkem České republiky (viz zejména čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod – dále jen „LZPS“) a na něj navazujícími právními předpisy (v soukromoprávní rovině kupř. § 81 odst. 2 a § 86 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „OZ“). Osobní údaje jsou přísně chráněny též na úrovni práva komunitárního /viz příslušná ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679, ze dne 27. 4. 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)/.

Ochranu těchto hodnot, resp. informací o soukromém životě (včetně rodinného života) žadateli známých osob (účastníků řízení), jež jsou obsaženy ve výrokové části i v odůvodnění předmětného rozsudku, již nelze zajistit ani důslednou anonymizací rozsudku, a postrádalo by na smysluplném významu poskytnutí jen těch částí rozsudku, které jsou takových osobních údajů zcela prosté (což by byla část záhlaví se spisovými značkami a státním znakem, poučení o opravném prostředku apod.).

Z obsahu žádosti (ani celého správního spisu) přitom nevyplývá, že by dotčené osoby patřily mezi osoby, které aktivně vystupují ve veřejném životě (politicky, umělecky či jinak), a které by tudíž i měly snést případný přiměřený zásah do soukromí kupříkladu v podobě poskytnutí požadovaných informací o jejich rodinném životě třetí osobě či dokonce jejich širší zveřejnění (např. v médiích). Nadto by se takové informace nutně dotýkaly i osob nezletilých, jejichž soukromí by tím rovněž bylo narušeno.

Z dostupných podkladů nelze ani dovodit, že by žadateli svědčila některá z tzv. zákonných licencí podle § 88 a § 89 OZ, za jejichž naplnění by bylo lze poskytnout (přiměřené) informace o soukromí dotčených osob bez jejich souhlasu. Žadatel sice prohlašuje, že je „mezinárodně uznávaný nezávislý novinář a publicista“, to však jednak zůstává v rovině jeho deklarací, jednak – i kdyby tomu tak vskutku bylo – by na tyto informace zjevně dopadala výluka dle § 90 OZ, neboť poskytnutí natolik podrobných a pro dotčené osoby z povahy věci citlivých informací nezúčastněné osobě (žadateli) by bylo nepřiměřené a v rozporu s jejich oprávněnými zájmy.

Právo na informace, garantované čl. 17 odst. 1 LZPS, je systematicky zaraženo mezi politická práva a je jedním z legitimních nástrojů, které může veřejnost využívat při kontrole veřejné moci. Výkon tohoto práva však není bezbřehý a jeho limity upravují příslušná ustanovení InfZ, konkretizovaná rozhodovací praxí obecných soudů i Ústavního soudu. Právo na ochranu soukromí, jako přirozené právo člověka a jedna z nejvýznamnějších hodnot chráněných mezinárodním právem i právními řády demokratických právních států, se v tomto případě musí prosadit nad právem jednotlivce (zde žadatele) na přístup k informacím (které se ho objektivně ani netýkají). Zásah do soukromého a rodinného života, který by spočíval ve sdělení informací o osobních vztazích, resp. rodinných problémech dotčených osob (řešených v rámci soudního řízení) žadateli, není možné ospravedlnit abstraktní kontrolou veřejné moci v podobě výkonu žadatelova (politického) práva na informace, a to ani v obecné rovině ani konkrétně v tomto případě. Soud, jako povinný subjekt, totiž neshledal žádnou mimořádnou okolnost, na jejímž podkladě by mohl dospět k závěru, že (veřejný) zájem na poskytnutí žádaných informací převyšuje zájem na ochraně soukromí (resp. osobních údajů) dotčených osob (tj. nejméně Jany Vlčkové a Ing. Petra Vlčka). V této souvislosti lze i podotknout, že kontrola výkonu veřejné moci v tomto konkrétním soudním řízení je účinně zajištěna i jinými nástroji, tj. veřejností jednání před soudem a také tím, že jsou oba jmenovaní zastoupeni právními profesionály (advokáty).

Z uvedených důvodů soud požadované informace neposkytl a žadatelovu žádost opětovně odmítl s odkazem na § 15 odst. 1 a § 8a odst. 1 InfZ, s přihlédnutím k čl. 10 odst. 2 LZPS, § 81 odst. 2 a § 86 OZ a čl. 4, 5 a 6 obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze do patnácti dnů od jeho doručení podat odvolání k Ministerstvu spravedlnosti ČR prostřednictvím Okresního soudu v Děčíně.

Děčín 4. ledna 2024

Mgr. Jan Tichý v. r.
předseda okresního soudu